

På Skeikampen er det sein vår og tidlig vinter. Er det i det hele tatt noe annet enn røsslyng som er trygt å ha utenfor hytteveggen?

Av Åse Kari Gravvær

Hvilke blomster og planter kan vi ha på fjellet?

Hos Hageland i Gausdal jobber Signe Boasson som har vært gartner i 38 år. Hun er stinn av kunnskap og gode råd som hun gladelig deler.

- Først og fremst er det lurt å sjekke herdighetstallet som planten er merket med, forteller Signe.

Herdighetsskalaen går fra H3 til H8. Jo høyere tall jo tøffere klima tåles. Kjøper du en plante som har tallet 7 eller 8 kan du trygt plante den på Skeikampen. Eller, kanskje ikke helt trygt. Som Signe sier så er det lov å bruke hodet og ikke bare følge skalaen slavisk.

- Distriktet vårt ligger i fra sone 4 og oppover til 8. For å være helt sikker bør du velge planter som ligger på minimum 5. Men det kan være lune flekker og kalde flekker, det betyr at det kan gjerne være flere soner på en eiendom. Høydemeter over havet har også noe å si.

Vi rusler rundt i hagesenteret mens hun forteller og anbefaler den ene planten etter den andre. Det viser seg at det er ganske så mye å velge mellom. Alle plantene er godt merket, men det aller beste er å spørre ekspertisen i hagesenteret om råd. Da får du det som passer aller best der du skal plante.

Hvit spirea H8 Tor eller Umeå kan trygt brukes i fjellet. Hvite blomster er ofte mer hardføre enn de fargerike, det kan være en god pekepinn.

Toppspirea H8 også kalt Billardspirea, har lillarosa blomster. Den setter noe rotskudd og kan bre seg. Trives best i sol. Kan bli 1-2 meter høye, avhengig av hvor de plantes.

Buskmure (Gul Potentilla) H7

Potentilla finnes i flere farger, høyder og hardførheter.

Fine gule blomster som kan lyse opp mot mørke tømmervegger. Blomstrer i juni/juli og helt til frosten kommer. Det er ikke mange som har lengre blomstring enn Potentilla.

Den blomstrer på fjorårets greiner, bør derfor ikke kuttes på våren.

Grønlandsmure (Potentilla Nuuk) H7

En utmerket vintergrønn markdekker med hvite stjerneformede blomster. Fin i skråninger, den velter seg mye utover. Taggete bladverk som er fint i seg selv, og den får litt rødlig høstfarge.

Krossved / Viburnum H6-H7

Hardfør prydbusk med rik blomstring i skjerm og røde bær. Den flotteste har blomster formet som hvite baller. Den får ikke frukter og må formeres med stiklinger. Bladene får høstfarger.

Microbiota Sibirteppe H7

Microbiota krever lett og godt drenert jord. Planten trives i sol og halvskygge og passer godt i skråninger. Sorten 'Sibirteppe' E er norskprodusert, den er av topp kvalitet og du har den i mange år. Som navnet sier brer den seg som et teppe.

Brekkvier H8

Hardfør grønn plante med blanke fine blader. La den gjerne vokse litt vilt og la den blande seg med fjellnaturen. Den

kommer igjen år etter år. De fleste løvfellende busker i fjellet utenom bjørk hører til vierfamilien.

Men hva gjør vi når vi oppdager lus på plantene?

- Et godt gammelt kjerringråd er å bruke brenneslevann. Det lukter død og fordervelse, men det er et naturlig, miljøvennlig og effektivt middel for å bli kvitt lusa, forteller Signe. Men du kan gjerne kjøpe et giftfritt og organisk alternativ hvis du foretrekker det i stedet.

Hva med krukkeblomster?

- Stemor er alltid vakkert og sikkert. Og et godt tips er at når du drar fra hytta på sommeren og kanskje ikke kommer tilbake før det har gått flere uker, kan du klippe ned hele stemora, da reduseres vannbehovet mens du er borte. Planta skyter flere skudd, DEN blir tettere og finere, og den vil stå med nye blomster når du kommer tilbake.

Signe forteller videre at pottenellik er en annen sikker vinner. - Knip av gamle og visne blomster, da vil næringen gå til nye friske blomster. Du kan også grave de ned i et bed, vil de komme opp igjen neste vår.

Bedre økonomi, men mindre tålmodighet

Signe som har mange års erfaring i hagesenteret forteller at dagens kunder vil gjerne ha alt fiks ferdig med en gang. - Mange har bedre økonomi enn før, men også mindre tålmodighet. Før begynte vi i det små og bygget sakte men sikkert opp. Gleden ved å se det vokse og gleden ved å se utviklingen er blitt litt borte. Kjøper du blomster som er i fullt flor er de i realiteten på høydepunktet. Kjøp heller blomster som bare så vidt har sprettet ut så du ser fargen. Da vil du få gleden av å se hele blomstringen så lenge du husker å vanne og gjødsle, forteller Signe. - Jeg tror at dagens generasjon i mange tilfeller må læres opp til å oppleve gleden i å se en plante vokse og utvikle seg.

Dette bør du vite

Beskjæring: Vårblomstrende busker skal beskjæres etter blomstring. Hvis du beskjærer disse tidlig på våren vil du skjære vekk mesteparten av blomsteranleggene, derfor skal du vente til etter blomstring. Vintergrønne busker kan beskjæres hele vekstsesongen, men fortrinnsvis bare skjære stygge og gamle greiner.

Dekke med strie: På senhøsten, eller tidlig på våren, er det lurt å dekke de vintergrønne buskene med strie. Da unngås både frost og brunsvidde topper. Det kan være sterk sol og frost i bakken tidlig på våren, det betyr at fuktigheten i nålene fordamper, men røttene får ikke fraktet fuktigheten opp i toppen.

Når du skal plante: Unngå å plante rett under takskjegget. Det er viktig å plante slik at regnvannet treffer. Skal du for eksempel plante en klatreplante er det viktig at røttene blir trukket ut fra takskjegget, og at planten blir ledet mot en (klatre)vegg.

Kugjødselkompost: Det er lurt å blande jorda med kugjødselkompost, det gir god voksejord. I begynnelsen er det egentlig nok at planten får tid til å etablere røtter. Senere må du huske å gi ekstra næring. Når det er nyplanta tar det mer tid. Første året blir det kanskje lite blomster, men det vil bli finere og finere for hvert år. Det gjelder å være tålmodig, og det fine med å jobbe med planter er at det ikke finnes noe fasit. Det finnes utallige muligheter for å oppnå et godt resultat, det viktigste er at plantene får næring underveis og at de trives i det miljøet de skal vokse.